

[Frede Nielsen.]

Det var i Rendsborg By, der i 1924 faldt 25 danske Stemmer. Man vil altsaa se, at den danske Stemme procent stiger, jo længere man kommer bort fra Danmark, jo længere man kommer bort fra de Egne, hvor der dog levede visse Mindelser om gammel Danskhed.

Man var i visse Kredse ganske overordentlig glad ved disse Valgtal og betegnede dem som Udtryk for den store Sejr, som Udtryk for, at det store Under virkelig var sket. Jeg synes, at de navnlig viser een Ting: de røber Bevægelsens Karakter, dette, at den i højere Grad er en Bort fra Tyskland-Bevægelse, end det er en Hjem til Danmark-Bevægelse. Hele den Bevægelse, der er Tale om nu i Sydslesvig, har ikke den jævnt fremadglidende Strøms Karakter, den har Springflodens Karakter, den savner Overbevisningens Præg. Der er ingen, der benægter, at det er højst sandsynligt at der er en vis sund Vækst af Danskheden, ikke een, der benægter, at det for adskillige Mennesker er Alvor med Forsøget paa denne nationale Omstilling, men vi sætter Spørgsmaalstegn ved det meget store Tal, der nu pludselig melder sig til de danske Rækker. Det var saa sandt, saa sandt, hvad den højtærede Udenrigsminister i Dag sagde:

„Det er denne hurtige Vækst, der gør det ønskeligt, at Bevægelsen faar Tid til at finde sit Standpunkt.“

Det var ogsaa ganske rigtigt, hvad den højtærede Minister videre sagde:

„En stor Del af dem dernede er dansksøgende, men deres Danskhed er ikke saa stærk, at der kan stilles Krav til dem om at staa Last og Brast med os.“ Ikke desto mindre er det altsaa dette Grundlag, som ogsaa den højtærede Statsminister bygger paa. Paa dette Grundlag er det, at han vil bygge sit Krav om en sikret Afstemning engang ad Aare. Den højtærede Statsminister regner ikke med den Erkendelse, der laa i Udenrigsministerens Ord om, at Sydslesvig ikke er en Helhed. Her favnes hele Sydslesvig.

Hvem er det da, den højtærede Statsminister vil søge sikret en Afstemning? For hvis Skyld er det han vil engagere Danmark i et Spil, der højst sandsynligt kan blive meget farligt? For hvis Skyld er det han vil kræve en Særstatus for en Del af Tyskland? Det er jo ikke blot for det oprindelige danske Mindretals Skyld. Det er ej heller blot for Befolkningen i de Egne af Sydslesvig, hvor der dog ligger gamle Mindelser om Danskhed. Det omfatter hele Sydslesvig lige til Ejderen, det omfatter ogsaa de to Folke-

stammer af ikke-dansk Oprindelse, det omfatter ogsaa de Titusinder, som før stod i aaben og bitter Strid mod alt, hvad dansk var, men hvoraf mange nu i Dag er med de Danske.

Hvordan vilde Statsministeren nu, hvis han fik Mulighed for at gennemføre sit Krav, motivere det over for Stormagterne? De vilde spørge om Grundlaget for et saadant Krav, og hvad andet kunde man da fra dansk Side sige end dette: Vi ved, saadan som vi har udtalt det i to officielle Aktstykker, ikke, om den danske Bevægelse dernede er ægte og holdbar; maaske er den det, og hvis det er Tilfældet, saa maa den sikres en Afstemning, som vi allerede ønsker fastslaaet Retten til nu. Men kan man tænke sig Stormagterne svare andet end dette: Der kan intet bygges paa „maaske“ og „hvis“; enten er Grundlaget for et saadant Krav til Stede, eller det er det ikke — paa en Mellemting kan der intet bygges.

I øvrigt synes jeg, vi har faaet den Betæring om saadanne forudbestemte Afstemningers Værdi, at den er meget problematisk. Det afhænger ganske af det paa-gældende Tidspunkts magtpolitiske Forhold, hvorvidt de vil blive realiseret, og jeg synes, at vor Generation har faaet en tilstrækkelig grundig Lære om, hvor hurtigt magtpolitiske Forskydninger kan finde Sted.

Man skyder nu fra Statsministerens og hans Partis Side Kravet om en Folkeafstemning herhjemme frem i Forgrunden. Jeg vil herom gerne sige, at Folkeafstemningsprincippet vel er anvendeligt, hvor Sagen er ganske enkel, og hvor der kan spørges saaledes, at Vælgerne klart kan overse baade Rækkevidde og Konsekvens. Men at kaste det mest komplicerede nationale Spørgsmaal, som Danmark maaske nogen Sinde har staaet over for, ud til en Folkeafstemning vil være ganske misforstaaet. Det har da ogsaa selv adskillige kendte Venstremænd indrømmet og advaret imod. Jeg beder den højtærede Formand om Tilladelse til et Citat. Den højtærede Arbejds- og Socialminister sagde paa et Venstremøde i Grindsted, refereret i Venstrebladet „Vestkysten“ den 16. Juli, om det sydslesvigske Spørgsmaal:

„Det er et næsten uoverskueligt Problem, og det bliver ikke lettere af den Strid, som staar om Spørgsmaalet. Der har været talt om en Folkeafstemning om Spørgsmaalet, men jeg er ikke sikker paa, at Folkeafstemning vil give den Klarhed, det er ønskelig. Før en Folkeafstemning maa der gaa et meget stort og dybtgaaende Oplysningsarbejde om